

PC-13581/NJ

E-39/2111

BANKING OPERATIONS AND PROCEDURES

(Paper-301)

(Semester-III)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 10 marks each. Attempt any *ten* short answer type questions from Section C carrying 3 marks each.

SECTION—A

- I. When does a person become customer of a bank? What are the essential features of a banker-customer relationship?
- II. State the liabilities of a banker in case of wrongful dishonour of cheque of the customer.
- III. What is the procedure for opening up of a Saving A/c in a bank?
- IV. Discuss in detail the Non-resident account scheme of the banks.

SECTION—B

- V. State the precautions to be taken by a bank before it opens an account in the name of a minor.

- VI. Describe the procedure for opening a bank account of an illiterate person as also the precautions as may be considered necessary/advisable before and after opening such account.
- VII. Discuss the recovery procedure being followed by banks in India.
- VIII. Write a comprehensive note on Banking Ombudsman.

SECTION—C
(Compulsory Question)

- IX. Describe any *ten* of the following :
 - 1. Explain the rules involved in Clayton's case.
 - 2. Scheduled banks.
 - 3. Lunatic.
 - 4. Club.
 - 5. Broking.
 - 6. Merchant banking.
 - 7. Anti-money laundering.
 - 8. Features of SARFAEI Act.
 - 9. Banker's right of general lien.
 - 10. Current Account.
 - 11. Obligations of a bank.
 - 12. Banker's right of set-off.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਵਿਚਲੇ ਕੋਈ ਦਸ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਗਾਹਕ ਕਦੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ? ਬੈਂਕਰ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੱਤ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- II. ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਚੈਕ ਦੀ ਗਲਤ ਡਿਸਆਨਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬੈਂਕਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ) ਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- III. ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਬੱਚਤ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- IV. ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀਅ ਲਈ ਖਾਤਾ ਵਿਉਂਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

- V. ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VI. ਕਿਸੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੰਦੇ ਦਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀ ਦਰਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਿਚਾਰੋ।

- VII. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਪਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀ ਦਰਜ ਕਰੋ।
- VIII. ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ ਲੋਕਪਾਲ ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਰਬਪਖੀ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

- IX. ਕਿਸੇ ਦਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
1. ਕਲੇਟਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚਲੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 2. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕ ਕਿਹੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
 3. ਪਾਗਲ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 4. ਕਲੱਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।
 5. ਬਰੋਕਿੰਗ (ਦਲਾਲੀ) ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।
 6. ਤਜਾਰਤੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 7. ਐਂਟੀ-ਮਨੀ-ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 8. SARFAEI ਐਕਟ ਦੇ ਲੱਛਣ ਵਿਚਾਰੋ।
 9. ਬੈਂਕਰ ਦਾ ਜਨਰਲ ਲੀਅਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਰਜ ਕਰੋ।
 10. ਕਰੰਟ (ਚਲੰਤ) ਖਾਤਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
 11. ਬੈਂਕ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਤੱਵ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
 12. ਬੈਂਕਰ ਦਾ ਸੈਟ-ਆਫ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?